

ILMAJOEN KUNTA

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2017

Tarkastuslautakunta 06.06.2018

Sisällysluettelo

- 1. Tarkastuslautakunnan tehtävä, toiminta ja kokoonpano**
- 2. Viranhaltijoiden ja asiantuntijoiden kuuleminen**
- 3. Talouden arviointi**
- 4. Talouden arviointihuomiot**
- 5. Toiminnan ja tavoitteiden arviointi**
- 6. Tarkastuslautakunnan muut havainnot**
- 7. Yhteenveto**
- 8. Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle**
- 9. Allekirjoitukset**

1. Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja toiminta

Kuntalain 121§ mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastusten sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla kunnanvaltuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävä

- 1.) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2.) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3.) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4.) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5.) valvoa kuntalain 84§:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6.) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskevaksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi;

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisenä pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Ilmajoen kunnan tarkastuslautakunta on perehtynyt valtuuston asettamiin tavoitteisiin ja kunnanhallituksen toimintakertomuksessa esittämiin tavoitteiden toteutumista koskevaan raportointiin.

Kokoonpano

Ilmajoen kunnanvaltuusto on valinnut kokouksessaan 15.05.2017 tarkastuslautakuntaan toimikaudeksi 01.06.2017-31.05.2021 seuraavat jäsenet.

	varsinainen jäsen	varajäsen
Puheenjohtaja	HANNU AKKANEN	MATTI TALVITIE
Varapuheenjohtaja	JUHA-PEKKA KARVONEN	JYRI HANNUKSELA
Jäsen	SARI MANTERE	TUIJA SIREN-SAHRAKORPI
Jäsen	SEPPO PITKÄMÄKI	JUHANI PAKKALA
Jäsen	BIRGITTA SIHTO	LIISA OJANPERÄ

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut tilintarkastaja Tuula Ylikangas

Ilmajoen kunnanvaltuusto on kokouksessaan 15.05.2017 valinnut tilintarkastusyhteisöksi valtuustokaudelle 2017-2021 BDO Auditor Oy:n

Vastuullisena tilintarkastajana on toiminut 01.07.2017 alkaen JHT,HT Tuula Ylikangas

Konserniyhtiöiden tilintarkastajana on toiminut JHT, HT, Tuula Ylikangas.

Alkuvuoden 30.06.2017 asti tilintarkastusyhteisönä toimi JHTT-yhteisö KPMG julkishallinnon palvelut Oy ja vastuullisena tilintarkastajana JHT, HT, Kati Mäntylä.

Toiminta

Arvioinnin suorittamiseksi olemme käyneet keskustelua kunnan johdon ja viranhaltijoiden kanssanoitettaneet arviointisuunnitelmaamme, työohjelmaamme sekä perehtyneet eri hallintokuntien pöytäkirjoihin, hallintosääntöön ja kuntastrategiaan.

Olemme myös perehtyneet valtuuston asettamiin tavoitteisiin ja kunnanhallituksen toimintakertomuksessa esittämiin tavoitteiden toteutumista koskevaan raportointiin.

Uutena tehtävänä tarkastuslautakunnille on kuulunut kuntalain 84§ mukaisesti valvoa säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat osallistuneet FCG:n järjestämään tarkastuslautakuntien koulutukseen Tampereella 25.10.2017 ja myös valtuustoseminaareihin (Sote-uudistusta ja tuulivoimaa koskien)

Vuoden 2017 arvioinnin painopisteenä on ollut tekninen toimi.

Tarkastuslautakunta on saanut tilintarkastajalta väliraportin, antanut tietoja tilintarkastuksen etenemisestä sekä tarkastusraportin tilintarkastuksesta.

2. Viranhaltijoiden ja asiantuntijoiden kuuleminen

15.05.2017 valittu uusi tarkastuslautakunta kokoontui vuonna 2017 ja haastatteli seuraavia viranhaltijoita ja asiantuntijoita.

06.09.2017 Tarkastuslautakunnan järjestäytyminen/arviointisuunnitelma

11.10.2017 Kunnanjohtaja Seppo Pirttikoski (yleiskatsaus)

01.11.2017 Tekninen johtaja Paavo Perälä (teknisen toimen yleiskatsaus)

23.11.2017 Herralan koulunjohtaja Jouko Liimatainen (Herralan koulun tilakysymykset)

14.12.2017 Kunnallistekniikan insinööri Sari Paananen, tekninen johtaja Paavo Perälä

asiantuntijoina Antti Rantamäki ja Rami Kallio

(vesilaitoksen toiminta, tutustuminen jätevesilaitokseen ym.)

Vuonna 2018 koskien osaltaan myös vuoden 2017 arviointia ja arviointikertomuksen valmistelua

10.01.2018 Arkistos sihteeri Minna Kuivaniemi
(arkistotoimi, tilinarkastajan väliraportti)

09.02.2018 Neiron koulunjohtaja vs. Ilona Kaltiala

(Neiron koulun ja pivähoidon tilakysymykset)

07.03.2018 Kaavoitusjohtaja Ari-Pekka Laitalainen, kunnanjohtaja Seppo Pirttikoski

(kaavoitustoimi, tilinpäätös, yleiskatsaus)

17.04.2018 Sivistystoimenjohtaja Kirsi Kinnunen, hallito- ja talousjohtaja Marko Lähde

(sivistystoimen yleiskatsaus, tilinpäätös)

02.05.2018 Hallinto-talousjohtaja Marko Lähde (henkilöstötilinpäätös)

17.05.2018 Arviointikertomus

06.06.2018 Arviointikertomus

3. Talouden arviointi

Taloudellinen asema ja sitovat taloudelliset tavoitteet

Kunnan talous

Vuoden 2017 tilinpäätös oli ylijäämäinen n. 1,285 m€, edellisen vuoden tulos oli n. 1,201m€. Useamman alijäämäisen vuoden jälkeen taseen kumulatiivinen ylijäämä vahvistui.

Vuosikate riitti kattamaan poistot, ja asukaskohtainen vuosikate vahvistui n. 10 euroa/asukas. Ilmajoen kunnan vuosikate 4,36 milj. euroa oli 2,33 miljoonaa euroa muutetussa talousarviossa ennakoitua parempi. Poistojen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 1,285 milj. euroa, mikä oli 0,085 milj. euroa edellisvuotta parempi. Muutetussa talousarviossa tilikauden tulos oli 1,06 milj. euroa alijäämäinen, joten tulos toteutui 2,35 milj. euroa muutettua talousarviota paremmin.

Tilikauden tulos parani edellisestä vuodesta, vaikka toimintakate oli 0,861 milj. euroa (1,4%) heikompi kuin vuonna 2016. Toimintamenot laskivat edellisestä vuodesta 33th. euroa. Muutettuun talousarvioon verrattuna menot alittuivat 1,8 milj. euroa eli 2,4%.

Toimintatuotot laskivat edellisestä vuodesta 0,923 milj. euroa eli 9%. Edellisvuonna oli poikkeuksellisia kertaluonteisia tuloja, maankäyttösopimus n. 450 th euroa, myös perustoimeentulon siirtyminen Kelalle pienensi tuloja vuonna 2017.

Muutettuun talousarvioon verrattuna toimintatuotot ylittyivät n. 66 th euroa.

Verotulot ja valtionosuudet toteutuivat talousarviota parempana (+433 th euroa). Valtionosuudet lisääntyivät vuodesta 2016 yhteensä 0,483 milj. euroa. Valtionosuuksilla katettiin vuonna 2017 toimintakatteesta 37,5% (2016 37,0%)

Verotulot ylittivät talousarvion lähes 0,5 milj. eurolla, kunnallisveron tuotto ylittyi lähes 0,425 milj. eurolla talousarviosta. Yhteisöveron tuotot alittuivat 0,02 milj. eurolla ja kiinteistöverot ylittyivät 0,02 milj. eurolla. Vuodesta 2016 verokertymä kasvoi yli 0,5 milj. eurolla. Valtakunnan tasolla kuntien yhteisöverotulot kasvoivat 330 milj. euroa (21.5%), josta 210 milj. euroa johtui yksittäisestä yrityskaupasta. Verotulot ja valtionosuudet muodostavat kunnan keskeiset tuloerät. (osuus tuloista 88%) Niiden riittävydestä kulujen kattamiseen tulee huolehtia.

Tulojen riittävyttä toiminnan, investointien ja lainavelvoitteiden hoitamiseen kuvaava toiminnan ja investointien rahavirta oli 883 th euroa positiivinen ja 0,7 milj. euroa edellisvuotta suurempi vaikka investointitaso oli lähes edellisvuoden tasolla.

Taustalla on vahvistunut vuosikate ja vuosikatetta pienemmät investointimenot.

Myyntivoittoja kirjattiin vuonna 2017 yhteensä 0,53 milj. euroa.

Vahvistuneesta tulo- ja rahoituksesta merkittävä osa käytettiin lainojen lyhennyksiin, eikä uutta pitkäaikaista velkaa tarvinnut ottaa. Lyhytaikaisten kassalainojen määrä lisääntyi 2,5 milj. euroa. Asukaskohtainen lainakanta laski n. 100 eurolla 3575 euroon/asukas. (2016: 3670e/asukas)

Kunnan omavaraisuusaste vahvistui jonkin verran, ollen vuonna 2017 43,7% (2016: 42,2%)

Suhteellinen velkaantuneisuus oli 74% (2016: 73%)

Velkojen ja vastuiden osuus käyttötuloista oli 74%

Vuosikatteen, nettoinvestointien ja poistojen vertailu osoittaa, että päättyneellä tilikaudella kunnan vuosikate riitti kattamaan poistot. Nettoinvestoinnit ovat olleet viimeiset vuodet selvästi poistoja suuremmat, mutta viimeisten vuosien aikana tilanne on tasapainottunut ja vuosikate on noussut nettoinvestointeja ja poistoja suuremmaksi.

Konsernin talous ja kuntalain mukaisten tunnuslukujen toteutuma

Konsernitilinpäätöksen- ja tunnuslukujen kehityksen seuranta ja arviointi on korostunut. Alijäämän kattamisvelvollisuus (kuntalaki 110§) koskee edelleen peruskuntien taseen alijäämiä, mutta kuntalain mukaiset talousvaikeuksissa olevan kunnan kriteerit (kuntalaki 118§) koskevat koko kuntakonsernia.

Uuden kuntalain mukaan erityisen vaikeassa tilanteessa olevan kunnan arviointimenettely voidaan käynnistää ensinäkkin, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110§:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa. Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa, tai kunnan rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot.

		2017	2016	
Asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämäön	Raja-arvo	-1000	-500	Ei täyty
kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa.	Toteuma	796	643	
TAI jos kahden viimeisen tilinpäätöksen mukaan seuraavat tunnusluvut täyttyvät:				
☐ Kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen (vuosikate eur/as)		506	523	Ei täyty
☐ Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti (2016: 19,87, 2017; 19,91)	Raja-arvo	20,91	20,87	Ei täyty
	Toteutuma	20,25	20,25	
☐ asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla	Raja-arvo		9 239	Ei täyty
	Toteuma	5601	5574	Vuoden 2017 konsernien keskiarvo ei tiedossa
☐ kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.		72,0	71,0	täyttyy
Muut kriteerit yhdessä eivät täytä selvitysehtoa				

Kunnan tai kuntakonsernin taseessa ei ole kattamatonta alijäämää. Myöskään muut tunnusluvut lukuun ottamatta suhteellista velkaantuneisuutta eivät ylitä kuntalain mukaisia raja-arvoja.

Talouden tasapainottaminen

Kunnan taseessa ei ole kattamatonta alijäämää. Vuoden 2017 tilinpäätös on ylijäämäinen.

4. Talouden arviointihuomiot

Ilmajoen kunnan tilinpäätös (+1,285 milj. euroa) oli toisena vuotena peräkkäin ylijäämäinen ja kunnan lainamäärää on pystytty toisena vuotena peräkkäin hieman laskemaan.

Kuntakonsernin tulos oli hieman heikompi (+1,058 milj. euroa) johtuen pääosin Herralankortteerin myyntitappiosta.

Poistot ovat olleet suunnitelman mukaisia ja kunnan taloutta on hoidettu tarkastuslautakunnan havaintojen mukaan tarkoituksenmukaisesti.

Vuosikatteen kasvattamiseen on painetta sillä pitkällä aikavälillä vuosikatteella tulisi kattaa sekä lainojen lyhennykset että investoinnit.

Merkittävimmät nettomenojen vähennykset alkuperäiseen talousarvioon verrattuna oli seuraavilla tulosalueilla.

-yleishallinnon tulosalue -0,458 milj. euroa
-varhaiskasvatuksen tulosalue -0,563 milj. euroa

Merkittävimmät nettomenojen ylitykset alkuperäiseen talousarvioon verrattuna oli seuraavilla tulosalueilla.

-sosiaalitoimen tulosalue -0,369 milj. euroa
-JIK peruspalveluliikelaitos ky -1,500 milj. euroa

Tarkastuslautakunta haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että **talousarviomuutokset tulisi tehdä tilivuoden aikana ja vain poikkeustapauksissa talousarviomuutoksia voidaan hyväksyä talousarviovuoden jälkeen.**

Investointien määrä on ollut muutamia vuosia 3,5 miljoonaa (netto) jossa on pysytty. On kuitenkin huomattava että leasing rahoitussopimuksella on rakennettu päiväkotia, josta aiheutuu tulevina vuosina käyttötalousmenoihin kasvupainetta.

Ilmajoen kunnan lainakanta on aiempien vuosien investointitarpeista johtuen suhteellisen korkea. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen että lainakannasta 83% on lyhytaikaisiin viitekorkoihin sidottuja. Tämä sisältää tietynlaisen korkoriskin.

Ilmajoen kunnan taloudellinen tila on näkemyksemme ja havaintojemme mukaan vakiintumassa, edelleen kuitenkin hyvin herkkä poikkeamille ja edellyttää tarkkaa suunnittelua ja ennakoimista.

Mahdollisen Sote-ratkaisun viipyminen asettaa kysymysmerkkejä kuntatalouden ylle, joiden arvioiminen ei ole tässä vaiheessa mahdollista riittävällä varmuudella.

5. Toiminnan ja tavoitteiden arviointi

Ilmajoen kunta

Valtuuston hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet 2017

valtuuston hyväksymä tavoite	hallintokunnan vastaus	kommentti
Kunnanvaltuusto: ☐ kuntastrategian laatiminen ☐ uusi hallintosääntö ☐ luottamushenkilöiden perehdytys	tavoitteet toteutuneet	
Kunnanhallitus: hallinto- ja talous ☐ käyttöomaisuuskirjanpidon käyttöönotto ☐ kirjanpidon raportointiohjelman käyttöönotto ☐ sopimustenhallinta TWEB ☐ HR-ohjelman laajennuksen käyttöönotto ☐ työajanseurantajärjestelmän laajennus ☐ riskien hallinta / vaarojen arvioinnin siirtäminen sähköiseen muotoon	☐ ei ☐ ei ☐ osittain ☐ kyllä ☐ ei ☐ osittain	

☐ vapautuvien as.oy asuntojen myynti ☐ isännöintisopimusten uusiminen ☐ isännöinnin kirjanpidollisen palvelun toimintojen eteenpäin vienti	☐ ei ☐ ei ☐ ei	
Konserniyhtiöt: ☐ Vuokratalojen isännöintisopimusten uusiminen ☐ julkisivumaalaukset / remontit ☐ yhteinen strategia kunnan, kuntakonsernin ja Vuokratalojen välille ☐ Pajatie 5, suunnitelmat tulevaisuudessa opiskelijamäärien vähentyessä	☐ ei ☐ kyllä ☐ ei, kons.ohje tekeillä ☐ kyllä	
Ruoka- ja puhtauspalvelut ☐ Insta-800 -järjestelmän käyttöönotto ☐ kestävän kehityksen huomioiva toimintakulttuuri	☐ ei ☐ kyllä	
elinkeinotoiminta ☐ aktiivinen tila- ja tonttitarpeisiin vastaaminen ☐ uusien yritysten palvelutarvekartoitus ☐ markkinointi ☐ Rengonharjun kehittäminen	☐ kyllä ☐ kyllä ☐ kyllä ☐ kyllä	
Tekninen hallinto ☐ uusi organisaatorakenne ja tehtäväkuvaukset ☐ henkilöstömenojen kohdentaminen tehtäväalueille	☐ kyllä ☐ kyllä	
Kaavoitus ja mittaustoimi ☐ yleiskaavat ja asemakaavat kaavoitusohjelman mukaisesti ☐ kehitetään paikallisia toimintatapoja yhteistyössä rakennusvalvonnan kanssa ☐ varaudutaan henkilöstömuutoksiin	☐ kyllä ☐ kyllä ☐ kyllä	
Liikenneväylät ja muut yleiset alueet ☐ aloitetaan hulevesikartoituksen laatiminen	☐ aloitetaan 2018	
Kiinteistötoimi ☐ entisen hammashoitolan, Kahmankujan kierrätyskeskuksen ja Munakan ent. neuvolan myynti tai purku ☐ kiinteistöstrategian laadinnan käynnistäminen	☐ ei ☐ ei	
Tekniset palvelu ☐ konekeskuksen kaluston laaja käytettävyys	☐ kyllä	
Vesihuolto ☐ varmistetaan Neiron ja Niemelän paineenkorotusasemilla häiriötön toiminta taajuusmuuttujien uusimisella ☐ aloitetaan kunnossapitosuunnitelman laatiminen jätevesipumppaamalla ☐ dokumentoidaan talousvesiverkoston venttiilit	☐ kyllä ☐ kyllä ☐ aloitettu	
Rakennusvalvonta ☐ tehokas rakennusvalvonta, lupahakemustan mahdollisimman nopea käsittely lainvoimaisuudesta tinkimättä	☐ kyllä	

☐ lupapiste-palvelun käyttöönotto ☐ MRL:n muutoksista johtuen kehitetään paikallisia toimintatapoja yhteistyössä kaavoituksen kanssa	☐ kyllä ☐ kyllä	
Ympäristönsuojelu ☐ tehokas ympäristönsuojelu, lupahakemusten mahdollisimman nopea käsittely lainvoimaisuudesta tinkimättä, lupavalvonnan tehostaminen ☐ ympäristönsuojelun lupataksan tarkistaminen ja päivittäminen ☐ seudullisen ilmanlaadun tarkkailuohjelman viiden vuoden välein toteutettavaan bioindikaattoriselvitykseen osallistuminen; seudullisen ilmastoyhteistyön jatkaminen	☐ kyllä ☐ kyllä ☐ kyllä	
Lakeuden jätelautakunta ☐ jätemaksutaksan luettavuuden selkeyttäminen	☐ kyllä	
Sosiaalipalvelut ☐ kuljetuspalveluiden kokonaisarviointi ja hankinta ☐ kehitysvammaisten laitosasumisen purkautuminen ☐ monialaisen palvelutarpeen arvioinnin kehittäminen, asiakkaan osallisuuden vahvistaminen	☐ kyllä ja ei ☐ kyllä ☐ kyllä	
Perusopetus ☐ Ilmajoella tai yhteistyössä lähialueella järjestetään väh. 10 henkilöstökoulutustilaisuutta uuden opetussuunnitelman jalkauttamiseksi ☐ jokaisella koululla käytössä toimiva langaton verkko ☐ vuosiluokkiin sitomatonta opetusta järjestetään vähintään kahdella koululla	☐ kyllä ☐ kyllä ☐ kyllä	
Varhaiskasvatus ☐ uusi maakunnallinen esiopetussuunnitelma käyttöön, käyttöönoton seuranta ☐ uuden varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen paikallisesti työryhmässä ☐ koko varhaiskasvatuksen aluetta koskevan sähköisen järjestelmän käyttöönotto ☐ varhaiskasvatuksen aluemallin käyttöönotto	☐ kyllä ☐ kyllä ☐ osittain ☐ ei	
Lukio ☐ opetuksen taso ☐ kurssien toteutuminen ☐ opiskelijoiden jatko-opinnot	☐ kyllä ☐ kyllä ☐ kyllä	
Kirjasto- ja kulttuuritoimi ☐ kirjasto osa maakunnallista 22 kunnan yhteistoiminta-aluetta yhteisine asiakas- ja tietojärjestelmineen. Palvelujen saatavuus laajenee ja paranee	☐ kyllä	
Ilmajoki-opisto ☐ lisään tietotekniikan opetusta	☐ kyllä	

☐ kehitetään ja lisätään musiikkiteknologian opetusta ☐ lisätään lyhytkursseja	☐ kyllä ☐ kyllä	
Nuoriso- ja liikuntalautakunta ☐ laaditaan suunnitelmat Ilmajoki-hallin kuntosalin kulunvalvonta- ja ovijärjestelmien uusimisesta. ☐ suunnitelmat uimahallin pukukaappien ovien lukitusjärjestelmän uudistamisesta sekä kulkuportin asentamisesta ☐ kehitetään alakoulu yhteistyötä; pyritään kohtaamaan kuudesluokkalaiset kaksi kertaa lukuvuoden aikana. Tavoitteena tutustua nuoriin ja huoltajiin	☐ osittain ☐ kyllä	

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota hallinto-taloustoimen ICT-hankkeiden toteutumattomuuteen sekä isännöinnin tavoitteiden toteutumattomuuteen.

Muilta osin valtuuston asettamat tavoitteet ovat toteutuneet toivotusti tai lähes toivotusti.

6. Tarkastuslautakunnan muut tarkastushavainnot

Tarkastuslautakunnan painopistealueena v 2017 oli tekninen toimi.

Rakennustoiminnan ja infran huolto/elinkaaren ylläpitotoimintojen ajanmukaisuuden ja kehittämisen tarvetta on olemassa ja niihin on nyt kiinnitetty huomiota ja herätty toimimaan.

Pidemmällä aikavälillä on syntynyt "korjausvelkaa" eikä resursseja ole ollut riittävästi.

Huomioimme, että uudis- ja lisärakentamisen sekä erilaisten huoltotoimintojen seurantaan on kiinnitettävä enemmän huomiota. Urakoitsijoiden valintaan, valvontaan sekä työn ja suunnitelmien hyväksyntää on seurattava tarkasti.

Projektiluonteisesti tulisi harkita oman työn käyttö/ostopalvelun mahdollisuus sillä eri rakennus- ja muun teknisen toimen yhtäaikaisuus voi aiheuttaa resurssi/aikatauluongelmia, jolloin virheiden mahdollisuus kasvaa.

Tarkastuslautakunta korostaa tulevien tilaratkaisujen monikäyttöisyyden huomioimisen osana tulevaisuuden suunnittelua.

Tarkastuslautakunta pyytää edellä mainituista seikoista johtuen tekniseltä toimelta selvitystä korjausvelan määrästä, henkilöstöresurssien riittävydestä ja toimenpiteistä joihin selvitys antaa aiheetta.

Tarkastustoimi vieraili myös jäteveden puhdistamolla jossa tutustuimme vesi/jätevesilaitoksen toimintaan.

Merkille pantavaa oli esimiesten arvostus henkilökuntaa kohtaan. Rekrytoinnin onnistumiseen oltiin tyytyväisiä ja panimme merkille että laitoksen toimintakykyä kehitettiin edelleen.

Kaavoituksen osalta tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota kuntakeskuksen viihtyisyyden lisäämiseen.

Keskusta-alueen elinvoiman lisääminen on kuntastrategian painopistealueena. Panimme merkille uusien toimintamallien syntyminen uuden kaavoitusjohtajan aloittaessa. Myös uuden hallintosäännön muutokset kaavoituksen osalta virtaviivaistaa ja nopeuttaa prosesseja.

Kouluverkosto

Tarkastuslautakunta tutustui myös Herralan ja Neiron koulutiloihin. Oppilaitoksiin tutustuessa panimme merkille koulujen henkilökunnan sitoutumisen työhönsä, korkean motivaation ja haastavista olosuhteista huolimatta luovien ratkaisujen käyttämisen opetustyön mahdollistamiseksi.

Henkilökunnalta saimme myös hyviä innovatiivisia ideoita mm. uuden pienluokan rakentamisen osalta, miten se voisi palvella osittain lyhytaikaista laitoshoittoa tarjoavana yksikkönä, ansaiten siten takaisin osan toimintamenoistaan.

Paine tilaratkaisujen tekemiseen kasvaa myös Jaakko Ilkan koululla lähitulevaisuudessa.

Opettajien sosiaali- ja työskentelytilat ovat nykyiselle opettajamäärälle ahtaat niin Herralassa kuin Neirossakin.

Herralan pienluokkien käytössä olevat tilat ovat kaukana tarkoituksenmukaisesta. Uusia laitehankintojakin tarvitaan jotta opetuksen taso ja menetelmät olisivat nykyajan vaatimusten mukaisia. Eräiden laitehankintojen avulla saattaisi olla mahdollista säästää myös laitoshoitokustannuksissa.

Selkeitä puutteita havaitsimme paloturvallisuusteknistenkin asioiden kohdalla, esim: (Herralan pienluokka) hätäpoistumistieltä puuttui kokonaan pyörätuolille soveltuva liuska.

Neiron kouluvierailun yhteydessä konkreettisesti havaitsimme miten suuri tarve koulunkäynnin ohjaajille on.

Kyläkoulujen osalta on havaittu että kunnassa on valmiuksia säilyttää kuntastrategian mukaisesti laaja kyläkouluverkosto, joiden merkitys kylille on vireyden, elinvoiman ja yhteishengen kannalta merkittävä.

Hallinto/kunnanvaltuusto

Tarkastuslautakunta on myös kiinnittänyt huomiota kunnanvaltuuston vähäiseen tarpeeseen kokoontua ja käsiteltävien asioiden vähäisyyteen.

Avoimuuden ja päätöksenteon läpinäkyvyyden kannalta tilanne ei ole optimaalinen.

7. Yhteenveto

Kunnanvaltuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on pääosin saavutettu.

Tarkastuslautakunnan arviointityössä ei ole tullut ilmi sellaisia merkittäviä seikkoja tai puutteita jotka olisivat aiheuttaneet kunnalle oleellista haittaa.

Ilmajoen kunnan taloudellisen tilanne on vakiintumassa, tosin edelleen hyvin herkkä poikkeamille ja myös tulevaisuuden investointitarpeiden johdosta edellyttää edelleen tarkkaa suunnittelua ja ennakkointia.

Mahdollisen SoTe-ratkaisun viipyminen asettaa kysymysmerkkejä kuntatalouteen, sisältäen monenlaisia riskejä, joiden arvioiminen ei ole tässä vaiheessa mahdollista riittäväällä varmuudella.

Kunnan edunvalvonta korostuu tilanteessa.

Erityisen positiivisena seikkana huomioimme kunnan väkiluvun kasvaneen edelleen 40 hengellä.

8. Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2017 kunnanvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää että valtuusto pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä **vahvennetuista** huomioista kunnanhallitukselta ja lautakunnilta selvitykset arviointikertomuksen aiheuttamista toimenpiteistä siten, että ne voidaan käsitellä syyskuun 2018 loppuun mennessä pidettävässä valtuuston kokouksessa ja toimittaa tämän jälkeen tarkastuslautakunnalle.

Ilmajoen kunnan tarkastuslautakunta haluaa esittää kiitokset kunnan johdolle ja koko henkilökunnalle sekä tarkastuslautakunnassa vierailleille virkamiehille ja asiantuntijoille hyvästä yhteistyöstä.

9. Allekirjoitukset

Ilmajoella 06.06.2018

Ilmajoen kunnan tarkastuslautakunta

Hannu Akkanen (puheenjohtaja)

Juha-Pekka Karvonen (varapuheenjohtaja)

Sari Mantere (Jäsen)

Seppo Pitkämäki (Jäsen)

Birgitta Sihto (Jäsen)